

ที่ ยธ ๐๔๐๕/๑๑๗๕๙

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๓๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการ

๒. รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่องรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือให้ต้องเสนอคณะกรรมการ รวมทั้งสอดคล้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๓๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๖ ท่าน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกัน จัดการเรื่องราวร้องทุกข์ อำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ พิจารณา วินิจฉัย ติดตาม ช่วยเหลือเยียวยา เชิญบุคคลมาให้ข้อมูล หรือจัดส่งข้อมูล จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายบุคคลอื่น ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๓๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๖ ท่าน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ อำนาจการประสานการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ พิจารณา วินิจฉัย ติดตาม ช่วยเหลือเยียวยา เชิญบุคคลมาให้ข้อมูล หรือจัดส่งข้อมูล จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะรัฐมนตรี และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายบุคคลอื่นให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

คณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ และคณะอนุกรรมการทั้ง ๔ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการติดตามและตรวจสอบกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ คณะอนุกรรมการเยียวยากรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ คณะอนุกรรมการป้องกันการกระทำความผิดและการถูกบังคับให้หายสาบสูญ และคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ จำนวน ๑๑ ชุด ได้มีการประชุมหารือ และดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้มีการรายงานผลการดำเนินคณะกรรมการฯ ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่ ๑) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ ๒) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ ๓) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และ ๔) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๓๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ เสนอคณะรัฐมนตรี ประกอบกับให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีหรือให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๓.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ได้แก่

๓.๑.๑ การปรับปรุงแบบฟอร์มการรับเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและกรณีถูกบังคับให้หายสาบสูญ ฉบับปรับปรุงใหม่ โดยเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อให้การบันทึกรายละเอียดในฐานข้อมูลมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การเปลี่ยนข้อมูลของผู้เสียหายเป็น “ข้อมูลของผู้ถูกระทำทรมาน/ถูกบังคับให้หายสาบสูญ” การเพิ่มเติมหัวข้อ “ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ขณะเกิดเหตุที่เชื่อมโยงกับผู้ถูกระทำ

ทรมาน/ถูกบังคับให้หายสาบสูญ” การปรับชื่อคำขอข้อมูลผู้ร้องทุกข์/ผู้ให้ข้อมูล และการเพิ่มเติมในส่วน การติดตามตรวจสอบว่ามีความประสงค์หรือไม่ประสงค์ติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริง

๓.๑.๒ การพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ คำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซ้อมทรมานผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อให้รับสารภาพ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอแนะให้ คณะกรรมการฯ ควรนำข้อมูลกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐซ้อมทรมานผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อให้รับสารภาพไปประกอบ การพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ในการนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว และมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการป้องกันการกระทำความผิดและการบังคับให้หายสาบสูญ ศึกษาแนวทางการบันทึกภาพ และเสียง รวมทั้งมาตรการป้องกันการกระทำความผิดและการบังคับให้หายสาบสูญในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

๓.๑.๓ การเยือนอย่างไม่เป็นทางการ (Technical visit) ของคณะทำงานสหประชาชาติ ว่าด้วยการหายสาบสูญโดยถูกบังคับหรือไม่สมัครใจ (Working Group on Enforced or Involuntary Disappearance : WGEID) เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕ ระหว่างเวลา ๑๒.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ตามเวลาในประเทศไทย กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมองค์การระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุม แนวทางการดำเนินการร่วมกับคณะทำงานสหประชาชาติฯ ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศเป็นประธานในการประชุมฯ พร้อมทั้งมีผู้แทนหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมฯ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรมพระธรรมนูญ และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้แทนหน่วยงานได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้า ความท้าทายในการดำเนินงานรวมทั้งสอบถามแนวทางปฏิบัติ ที่ดีในการดำเนินงานกรณีบุคคลถูกบังคับให้หายสาบสูญ สำหรับคณะทำงานสหประชาชาติฯ ที่เข้าร่วมประชุมฯ ได้แก่ Ms. Aua Balde (กินี-บิสเซา) และ Ms. Gabriella Citroni (อิตาลี) พร้อมด้วยฝ่ายเลขานุการของ คณะทำงานฯ โดยคณะทำงานสหประชาชาติฯ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกรอบการดำเนินงานตามมาตรฐาน สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ระเบียบการดำเนินงานของคณะทำงานสหประชาชาติฯ และแนวทางการติดตาม ค้นห การสัมภาษณ์ การป้องกันการถูกตอบโต้กลับ (reprisal) พร้อมทั้งตอบข้อซักถามของผู้แทนหน่วยงานไทย อย่างไรก็ตาม คณะทำงานสหประชาชาติฯ ยังคงแสดงความประสงค์ขอเข้าเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในโอกาสต่อไป

๓.๑.๔ การผลักดันร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้ บุคคลสูญหาย พ.ศ. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหายพ.ศ. ... และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฯ เข้าสู่กระบวนการพิจารณากฎหมายตามลำดับ และเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติฯ ตามที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฯ ได้รับความเห็นชอบจาก รัฐสภาตามมาตรา ๑๓๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว ปัจจุบัน ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ ทั้งนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ จะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๑๒๐ วัน นับแต่ วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๓.๒ การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการติดตามและตรวจสอบกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ดังนี้

๓.๒.๑ การติดตามและตรวจสอบกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ รวมจำนวน ๙๖ ราย โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

(๑) กรณีบุคคลสูญหายตามบัญชีรายชื่อของคณะทำงานของสหประชาชาติ จำนวนสะสม ๙๑ ราย โดยแบ่งเป็น ถอนออกจากบัญชีรายชื่อแล้ว จำนวน ๑๖ ราย อยู่ระหว่างกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการส่งให้คณะทำงานของสหประชาชาติ จำนวน ๖๙ ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๖ ราย

(๒) กรณีบุคคลสูญหายที่ส่งต่อมาจากคณะอนุกรรมการคัดกรองฯ จำนวน ๓ ราย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(๓) กรณีถูกระทำทรมานที่ส่งต่อมาจากคณะอนุกรรมการคัดกรองฯ จำนวน ๒ ราย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๓.๒.๒ ความคืบหน้ากรณีบุคคลไทยสูญหายในต่างประเทศ ได้แก่ กรณีนายสยาม อีรุติ (สูญหายในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) กรณีนายสุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ (สูญหายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) และกรณีนายวันเฉลิม สัตย์ศักดิ์สิทธิ์ (สูญหายในราชอาณาจักรกัมพูชา) ขอเรียนว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ติดตามตรวจสอบข้อมูลในทุกรูปแบบ และจากทุกหน่วยงานเท่าที่จะดำเนินการได้ แต่ยังไม่พบข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินคดี และยังไม่ทราบชะตากรรมของบุคคลสูญหายทั้ง ๓ รายดังกล่าว

๓.๒.๓ การดำเนินงานเพื่อลดข้อห่วงกังวลของคณะทำงานสหประชาชาติฯ ดังนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด องค์การไม่แสวงหากำไรด้านสิทธิมนุษยชน และผู้นำชุมชนในพื้นที่ ลงพื้นที่เพื่อสอบถามคำญาติของผู้สูญหายตามบัญชีรายชื่อบุคคลสูญหายของคณะทำงานสหประชาชาติฯ จำนวน ๑๘ ราย ซึ่งผู้สังเกตการณ์พึงพอใจผลการปฏิบัติในภาพรวม และยังได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมให้กับคณะทำงาน เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินการครั้งต่อไป

๓.๓ การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการเยียวยากรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ได้แก่ การพิจารณากรณีผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์กับพวก ร่วมกันถูกระทำทรมาน ผู้ต้องหาจนเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาขาดอากาศหายใจ และถึงแก่ความตาย ซึ่งคณะอนุกรรมการเยียวยา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้เสียหายจากการถูกระทำทรมานได้รับการเยียวยาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นเงินจำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ได้รับการเยียวยาจากรัฐตามสมควรแล้ว

๓.๔ การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการป้องกันการถูกระทำทรมานและบังคับให้หายสาบสูญ ได้แก่ การจัดประชุม สัมมนา และฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดทำสื่อการสอนออนไลน์ และสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๓.๕ การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ได้แก่ การรับเรื่องราวร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคัดกรองฯ เขตพื้นที่ ๑ - ๑๑ ใน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ คณะอนุกรรมการคัดกรองฯ ได้รับเรื่องร้องเรียนทั้งหมด ๗ เรื่อง ทั้งนี้ เรื่องที่ได้รับ

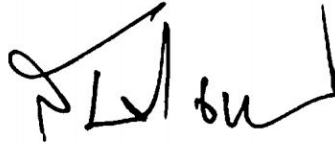
การร้องเรียนทั้งหมด เป็นกรณีกล่าวอ้างว่าถูกระทำทรมาน โดยคณะกรรมการคัดกรองฯ เขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ได้รับเรื่องร้องเรียนสูงสุด

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐๘ ๗๓๗๓ ๗๗๕๕ (นิวัติ/ัญญาสุดา)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: thansuda.p@rlpd.go.th